

Izveštaj o vanjskom vrednovanju studijskog programa Digitalna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina, Univerziteta u Istočnom Sarajevu

AVORS broj i datum: 1/02-04-2-372-17/23 od 14.03. 2024. godine

Datumi posjete: 22., 23. i 24. januar 2025. godine

Lokacija: Istočno Sarajevo

Komisija za vanjsko vrednovanje:

- Prof. dr Dražena Gašpar, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Branka Topić-Pavković, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH
- Doc. dr Valentina Vukmirović, međunarodni stručnjak, član
- Doc. dr Ljubiša Mičić, stručnjak iz reda privrede i prakse, član
- Ivan Dodig, MA, student, član.

Koordinator: Bojan Šolaja, MA

Standardi i kriterijumi za vanjsko vrednovanje: Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area - European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2015), Standardi za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Standardi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija, Kriterijumi za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH, Kriterijumi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske.

Sadržaj

1.0 Aplikacija	3
1.1 Informacija o procesu akreditacije	3
1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi	4
1.3 Podaci o zahtjevu	5
2.0 Vanjsko vrednovanje	6
2.1 Prethodne aktivnosti	6
2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi	7
3.0 Mišljenje o ishodu vanjskog vrednovanja	8
3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim standardima/kriterijumima	8
3.2 Preporuka za akreditaciju	30

1.0 Aplikacija

1.1 Informacija o procesu akreditacije

Univerzitet u Istočnom Sarajevu (u daljem tekstu: Univerzitet) predao je prijavu za akreditaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa u klasteru iz naučne oblasti društvenih nauka, uže naučno polje ekonomija i poslovanje, 27.12.2023. godine Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) koja je zavedena pod brojem protokola Agencije 1/02-04-2-372/23 od 27.12.2023. godine.

Agencija je 20.02.2024. godine aktom broj 1/02-04-2-372-2/23 zatražila od Ministarstva za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske, kao nadležnog organa uprave, provjeru legitimnosti rada ustanove i studijskih programa, a istog dana aktom broj 1/02-04-2-372-3/23 od Republičke uprave za inspekcijske poslove podatke u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora nad Univerzitetom i studijskim programima.

Ministarstvo je dopisom zavedenim pod brojem protokola Agencije 1/02-04-2-372-2-1/23 od 08.05.2024. godine informisalo Agenciju da su za Univerzitet i studijske programe izdata rješenja i dozvole za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskih programa, te da se u Ministarstvu ne vodi nijedan drugostepeni postupak u kojem je žalitelj Univerzitet.

Republička uprava za inspekcijske poslove je odgovorila dopisom zavedenim pod brojem protokola Agencije 1/02-04-2-372-3/23 od 18.03.2024. godine i konstatovala je da ustanova radi u skladu sa zakonskim propisima.

Agencija je rješenjem broj 1/02-04-2-372/23 od 12.02.2024. godine za koordinatora postupka akreditacije Univerziteta i studijskih programa u klasteru iz naučne oblasti društvenih nauka, uže naučno polje ekonomija i poslovanje, imenovala višeg stručnog saradnika za akreditaciju i analitiku u Sektoru za akreditaciju i međunarodnu saradnju, Bojana Šolaju, MA.

Agencija je 28.10.2024. godine sa Univerzitetom zaključila Ugovor za usluge akreditacije visokoškolske ustanove i klastera studijskih programa pod brojem protokola Agencije 1/02-04-2-372-7/23, koje će Agencija izvršiti na osnovu:

- analize usaglašenosti dokumentacije sa zakonskim zahtjevima (legitimnost zahtjeva), kompletnosti dokumentacije u odnosu na važeće zakonske propise Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, kao i pravilima evropskih asocijacija u ovoj oblasti i
- vanjskog vrednovanja u svrhu akreditacije visokoškolske ustanove i studijskih programa u klasteru iz naučne oblasti društvenih nauka, uže naučno polje ekonomija i poslovanje, sa ciljem utvrđivanja usaglašenosti sa zahtjevima Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Standarda za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Standarda za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa, Kriterijuma za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH i Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u BiH.

Ugovorom su definisane obaveze Univerziteta i Agencije kao i povjerljivost svih informacija pruženih u toku postupka vanjskog vrednovanja.

Agencija je zatim sprovela postupak odabira članova Komisije stručnjaka u skladu sa Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, te u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske i Zakonom o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske, aktom broj 1/02-04-2-372-6/23 od 20.09.2024. godine uputila Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH Prijedlog za imenovanje Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolske ustanove i studijskih programa (dalje: Komisija stručnjaka).

Imenovana je Komisija stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Dražena Gašpar, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Branka Topić-Pavković, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH
- Doc. dr Valentina Vukmirović, međunarodni stručnjak, član
- Doc. dr Ljubiša Mičić, stručnjak iz reda privrede i prakse, član
- Ivan Dodig, MA, student, član.

Nakon izvršenog imenovanja Komisije stručnjaka od strane Agencije za razvoj visokog obrazovanja i obezbjeđenje kvaliteta u BiH rješenjem broj: 05-33-1-531-2/24 od 03.10.2024. godine pristupilo se detaljnoj analizi dokumentacije nakon čega su uslijedile aktivnosti na pripremi posjete visokoškolskoj ustanovi.

1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi

Подаци о високошколској установи:	
Naziv, adresa i e-mail adresa institucije:	Univerzitet u Istočnom Sarajevu Vuka Karadžića broj 30 71 123 Istočno Novo Sarajevo univerzitet@ues.rs.ba
Internet adresa:	www.ues.rs.ba
Naziv, broj i datum akta o osnivanju:	- Odluka o izdvajanju visokoškolskih ustanova iz Univerziteta u Sarajevu broj: 02-1188/92 od 14. 09.1992. godine; - Odluke o izdvajanju visokoškolskih ustanova iz Univerziteta u Sarajevu (02-1188/92 od 14.09.1992, Univerziteta u Mostaru 02-1187/92 od 14.09.1992. i Univerziteta u Tuzli 02-1186/92 od 14.09.1992); - Odluka o organizovanju univerziteta u Republici Srpskoj broj: 02-1512/93 od 29.12.1993. godine (ovom Odlukom stavljena je van snage Odluka o izdvajanju visokoškolskih ustanova iz Univerziteta u Sarajevu broj: 02-1188/92 od 14. 09.1992. godine)
Poresko-identifikacioni broj (PIB):	PIB 400592530000 JIB 4400592530000
Matični broj dodijeljen od Republičkog zavoda za statistiku:	01029606
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača:	Republika Srpska (odnosno Narodna skupština Republike Srpske u ime Republike Srpske – Vuka Karadžića br. 2, 78000 Banja Luka)
Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlašćenog za zastupanje:	Odluka Senata Univerziteta o izboru rektora Univerziteta broj 01-S-137-1-L/23 24.05.2023. godine
Broj i datum dozvole za rad visokoškolske ustanove:	Dozvola za rad broj: 07.023-3899/09 od 22.06.2009. godine
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta:	- Dozvola za rad van sjedišta za izvođenje studijskih programa na prvom ciklusu studija za Pravo i Poljoprivredu – za rad u Bijeljini broj: 07.023/612-216-4/10 od 01.10.2010. godine - Dozvola za rad van sjedišta Pravnog fakulteta Pale – za rad u Srebrenici (studijski program Pravo) broj: 07.023/612-555-2/10 od 09.11.2010. godine

	- Dozvola za rad van sjedišta Poljoprivrednog fakulteta Istočno Sarajevo – za rad u Vlasenici (studijski program Šumarstvo) broj: 07.023/612-356-2/10 od 12.20.2010. godine - Dozvola za rad van sjedišta Poljoprivrednog fakulteta Istočno Sarajevo – za rad u Trebinju (studijski program Agrometideranska proizvodnja) broj: 07.023./612-5-2/13 od 21.10.2013. godine - Rješenje o ispunjenosti uslova za rad Pravoslavnog bogoslovskog fakulteta „Sveti Vasilije Ostroški“ u Foči za rad van sjedišta – za rad u Doboju broj: 07.023/612-364-1/11 od 26.12.2011. godine
Organizacione jedinice koje se posjećuju i odgovorna lica	Ekonomski fakultet Pale - Prof. dr Mladen Rebić, dekan Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina - Prof. dr Vesna Petrović, dekan Ekonomski fakultet Brčko - Prof. dr Lazar Radovanović, dekan
Kontakt osoba (za posjetu)	Prof. dr Marko Gutalj, Prorektor za međunarodnu saradnju i osiguranje kvaliteta
Broj telefona	057/320-330, lokal 133

1.3 Podaci o zahtjevu

Univerzitet je uz zahtjev za akreditaciju dostavio popunjen aplikacioni obrazac prateći odgovarajuće standarde i kriterijume, kao i samoevaluacioni izvještaj i prateću dokumentaciju koja je hiperlinkovima povezana s aplikacionim obrascem (Statut, Rješenja i dozvole za rad, Strategiju, Pravilnik o osiguranju kvaliteta Univerziteta i dr.). Univerzitet je dostavio i prijave za akreditaciju studijskih programa, popunjene aplikacione obrasce kao i samoevaluacione izvještaje i prateću dokumentaciju za prijavljene studijske programe.

Pravilnikom o određivanju visine naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije i vrstama i načinu raspodjele vlastitih prihoda propisani su normativi rada Komisije stručnjaka koji za akreditaciju visokoškolske ustanove i šest studijskih programa predviđa petočlanu Komisiju stručnjaka koja radi 6 dana (tri dana na analizi dokumentacije i tri dana posjete).

Studijski program:		
Naziv studijskog programa:	Nivo studija	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija
Ekonomija – Ekonomski fakultet Brčko (240 ECTS)	Prvi ciklus	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS
Poslovna ekonomija – Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina (240 ECTS)	Prvi ciklus	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS

Međunarodna ekonomija - Bijeljina (60 ECTS)	Drugi ciklus	Master ekonomije (300 ECTS)
Digitalna ekonomija - Bijeljina (60 ECTS)	Drugi ciklus	Master ekonomije - 300 ECTS
Finansije, bankarstvo i osiguranje - Bijeljina (60 ECTS)	Drugi ciklus	Master ekonomije - 300 ECTS
Ekonomija – Ekonomski fakultet Pale (240 ECTS)	Prvi ciklus	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS

2.0 Vanjsko vrednovanje

Predmet vanjskog vrednovanja jeste ocjena kvaliteta Univerziteta (ocjena i revizija kvaliteta i davanje preporuke o akreditaciji Univerziteta) i kvaliteta studijskih programa i njegovih ishoda (mogućnost zaposlenja svršenih studenata).

2.1 Prethodne aktivnosti

Nakon pregleda dostavljene dokumentacije za akreditaciju Univerziteta i studijskih programa te nakon izvršene provjere legitimnosti visokoškolske ustanove otpočele su pripreme Komisije stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Dražena Gašpar, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Branka Topić-Pavković, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH
- Doc. dr Valentina Vukmirović, međunarodni stručnjak, član
- Doc. dr Ljubiša Mičić, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Ivan Dodig, MA, student, član.

Komisija je na razmatranje dobila dokumentaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa, popunjene aplikacione obrasce, samoevaluacioni izvještaj, te brojnu prateću dokumentaciju.

Komisija je takođe dobila Standarde i smjernice za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Standarde za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Standarde za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa, Kriterijume za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH i Kriterijume za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske, obrasce liste provjere za člana komisije stručnjaka i obrasce izvještaja.

Agencija je organizovala online sastanak preko Zoom aplikacije sa Komisijom stručnjaka 10. oktobra 2024. godine kojem su prisustvovali koordinator i četiri člana Komisije stručnjaka. Naknadno je 13. novembra 2024. održan još jedan online sastanak Komisije stručnjaka putem Google meet platforme. Tokom sastanaka Komisija je utvrdila metodologiju rada i između ostalog usaglasila, poštujući akte Agencije i sve relevantne propise u Republici Srpskoj i BiH, da svaki član Komisije ima obavezu da na osnovu analizirane dokumentacije visokoškolske ustanove popuni obrazac individualne liste provjere koja služi kao podsjetnik članu Komisije sa pitanjima, zapažanjima i zahtjevima za dodatne dokumente za posjetu ustanovi. Na sastanku su dogovorene sve pojedinosti rada, te usaglašeno zajedničko razumijevanje zahtjeva standarda i kriterijuma.

Putem elektronske pošte koordinator je sa Komisijom usaglasio prijedlog termina i Plan i program posjete visokoškolskoj ustanovi, koji predviđa posjetu u trajanju od tri radna dana.

Prije posjete Komisije stručnjaka za vanjsko vrednovanje, rukovodstvo i predstavnici službi Univerziteta su upoznati sa detaljima i tokom predstojeće posjete, te im je blagovremeno dostavljen Plan i program posjete koji su dopunili imenima učesnika na svakom pojedinom sastanku. Predmet vanjskog vrednovanja je Univerzitet i šest studijskih programa kroz procjenu obavljanja osnovne djelatnosti u odnosu na stepen ispunjenosti Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Standarda za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Standarda za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa, Kriterijuma za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH i Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u BiH.

Tokom drugog sastanka je usaglašen fokus na pojedina pitanja, razmijenjena su mišljenja stečena nakon pregleda aplikacija Univerziteta i studijskih programa, usaglašen način vođenja razgovora, kao i druga pitanja od važnosti za profesionalan rad Komisije stručnjaka.

2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi

Posjeta visokoškolskoj ustanovi realizovana je 22., 23. i 24. januara 2025. godine, a Plan i program posjete (dalje: Plan posjete) dostupan je u arhivi Agencije, uz dosije Univerziteta, i usaglašen je sa svim članovima Komisije stručnjaka, te blagovremeno dostavljen Univerzitetu kako bi se pripremila dokumentacija koju članovi Komisije stručnjaka traže na uvid i da bi rad na vrednovanju bio što bolje organizovan.

Planom posjete bilo je predviđeno da Komisija stručnjaka razgovara sa sljedećim sagovornicima:

- rukovodstvom Univerziteta,
- timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja i službom za odnose s javnošću,
- predstavnicima pravne službe, računovodstva i drugih opštih službi rektorata,
- predstavnicima Kancelarije za međunarodnu saradnju, kancelarije za naučnoistraživački i umjetnički rad i Univerzitetskog računarskog centra,
- predstavnicima administrativnih službi Ekonomskog fakulteta Pale, Ekonomskog fakulteta Brčko i Fakulteta poslovne ekonomija Bijeljina (studentska služba, biblioteka i druge opšte službe),
- predstavnicima rukovodstva i akademskog osoblja Ekonomskog fakulteta Pale, Ekonomskog fakulteta Brčko i Fakulteta poslovne ekonomija Bijeljina,
- predstavnicima studenata,
- predstavnicima diplomiranih studenata/alumni i
- predstavnicima tržišta rada.

Svi sastanci su realizovani u skladu sa planom posjete.

Tokom prvog radnog dana, 22. januara 2025. godine, Komisija stručnjaka je održala prvi sastanak u sa rukovodstvom Univerziteta, a potom je uslijedio sastanak sa timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja i službom za odnose s javnošću, sa predstavnicima pravne službe, računovodstva i drugih opštih službi rektorata, predstavnicima Kancelarije za međunarodnu saradnju, kancelarije za naučnoistraživački i umjetnički rad i Univerzitetskog računarskog centra, predstavnicima administrativnih službi Ekonomskog fakulteta Pale, Ekonomskog fakulteta Brčko i Fakulteta poslovne ekonomija Bijeljina (studentska služba, biblioteka i druge opšte službe) i predstavnicima rukovodstva i akademskog osoblja Ekonomskog fakulteta Pale i Ekonomskog fakulteta Brčko, te studentima koji pohađaju studijske programe prijavljene za akreditaciju. Drugog dana posjete, 23. januara 2025. godine, održani su sastanci sa predstavnicima rukovodstva i akademskog osoblja Fakulteta poslovne

ekonomije, studentima koji pohađaju studijske programe prijavljene za akreditaciju, predstavnicima alumnija i privrede i prakse.

Posjeta je nastavljena i trećeg radnog dana, 24. januara 2025. godine, obilaskom fizičkih resursa Univerziteta i fakulteta na kojima se izvode studijski programi prijavljeni za akreditaciju.

Nakon održanih sastanaka i obavljenih razgovora, članovi Komisije stručnjaka su na kraju održali interni sastanak na kojem su iznijeli individualna zapažanja i utiske sa pojedinih sastanaka, komentarisali dobijene informacije i analizirali rad Komisije stručnjaka. Tokom diskusije svi članovi Komisije stručnjaka su usaglasili stavove. Na kraju je slijedila usmena prezentacija izvještaja rukovodstvu Univerziteta. O ovim zapažanjima date su i posebne preporuke u nastavku izvještaja.

3.0 Mišljenje o ishodu vanjskog vrednovanja

Vanjsko vrednovanje je urađeno provjerom nivoa ispunjenosti zahtjeva ESG standarda i Standarda za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija.

Kriterijumi za ocjenu nivoa ispunjenosti zahtjeva:

Nivo I - nema dokaza ili postoje djelimični, nepouzdati dokazi ispunjenja zahtjeva (potpuno novo ili strano u organizaciji),

Nivo II - zahtjev je planiran, postoji samo na papiru i/ili djelimično sproveden,

Nivo III - zahtjev je planiran, sproveden i prate se efekti,

Nivo IV- zahtjev je planiran, sproveden, prate se efekti, sa/bez uvođenja stalnih prilagođavanja i poboljšanja na osnovu poređenja sa najboljima.

I	zahtjev nije ispunjen
II	zahtjev djelimično ispunjen
III	zahtjev je pretežno ispunjen
IV	zahtjev je u potpunosti ispunjen

3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim standardima/kriterijumima

STANDARD 1. Politika obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa   Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 1. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa (1.1, 1.2, 1.3)) i standardom 1.1 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)   Zahtjev: Obezbjedenje i kontrola kvaliteta studijskog programa sprovodi se redovno i sistematično putem samovrednovanja i spoljašnjom provjerom kvaliteta.   Dobre strane: Univerzitet u Istočnom Sarajevu (UIS) uspostavio je politiku unutrašnjeg osiguranja kvaliteta studijskih programa kao integralni dio svog strateškog upravljanja. Proces osiguranja kvaliteta realizuje se u skladu sa principima Evropskog prostora visokog obrazovanja, Evropskim standardima i smjernicama za obezbjeđenje kvaliteta, te važećim zakonodavnim aktima i propisima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine. Osnovni okvir politike osiguranja kvaliteta studijskih programa definisan je kroz Statut Univerziteta, Pravilnik o obezbjeđenju kvaliteta, Strategiju razvoja UIS 2021-2026, te dodatne pravilnike koji podržavaju unapređenje rada UIS i njegovih studijskih programa. Prema odredbama Statuta, UIS je dužan da kontinuirano, a najmanje jednom godišnje, sprovodi postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta studijskih programa, nastavnog procesa i uslova rada. Svi relevantni dokumenti dostupni su zainteresovanim stranama putem veb-sajta UIS, odnosno na stranici Akti Univerziteta. Upravljanje

kvalitetom studijskih programa vrši Senat UIS, koji definiše postupke za odobravanje, nadzor i periodične preglede studijskih programa. Takođe, Senat formira Komitet za obezbjeđenje kvaliteta, stručno i savjetodavno tijelo koje pruža podršku Senatu i Rektor u oblasti osiguranja kvaliteta.

Na Fakultetu poslovne ekonomije Bijeljina (FPE Bijeljina) unapređenje sistema osiguranja kvaliteta definisano je kao strateški cilj u okviru Akcionog plana Fakulteta za period 2021-2026. U skladu sa strateškim dokumentima UIS, svi unutrašnji učesnici (nastavno i administrativno osoblje, studenti) aktivno učestvuju u procesima obezbjeđenja i kontrole kvaliteta studijskih programa. Na FPE Bijeljina se studentsko vrednovanje kvaliteta studija sprovodi dva puta tokom akademske godine. Komisija za sprovođenje studentskog samovrednovanja analizira rezultate anketiranja studenata, dok se realizacija anketiranja odvija uz podršku Univerzitetske kancelarije za osiguranje kvaliteta. Rezultati ankete razmatraju se na sjednicama Komiteta za osiguranje kvaliteta, Senata UIS i Naučno-nastavnog vijeća FPE Bijeljina, s ciljem unapređenja nastavnog procesa. Na osnovu dobijenih analiza, FPE Bijeljina preduzima odgovarajuće mjere za poboljšanje studijskih programa (Prilog – Zapisnik sa sjednice NNV na kojoj se diskutovalo o anketi).

Sistem osiguranja i kontrole kvaliteta studijskih programa uključuje i promociju mobilnosti i internacionalizacije, u skladu sa Strategijom internacionalizacije UIS 2018-2023, Pravilnikom o međunarodnoj razmjeni akademskog i administrativnog osoblja i studenata, te Pravilnikom o priznavanju stranih visokoškolskih isprava, kvalifikacija i perioda studiranja u svrhu nastavka obrazovanja. FPE Bijeljina aktivno podržava istraživački rad, učenje i podučavanje kroz saradnju sa domaćim i međunarodnim obrazovnim, istraživačkim i privrednim institucijama, te kroz učešće u međunarodnim i domaćim projektima. Fakultet takođe primjenjuje procedure za suzbijanje plagijarizma. Evaluacija studijskog programa vrši se na osnovu Izvještaja o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta, Studentske elektronske ankete, kao i dodatnih analiza sprovedenih na UIS ili interno. Postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta realizuje se jednom godišnje, krajem kalendarske godine, u skladu sa Pravilnikom o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta UIS. Prema planu akreditacije studijskih programa Agencije i visokoškolske ustanove, do sada nije bilo sprovedene eksterne provjere kvaliteta studijskih programa na FPE Bijeljina.

Slabe strane:

- Nedovoljno učešće privrednog sektora u osiguranju kvaliteta.

Predstavnici privrede i organizacija ne pokazuju značajan interes za aktivno učestvovanje u radu Komiteta za osiguranje kvaliteta. Ovo može uticati na adekvatnu povezanost studijskih programa sa potrebama tržišta rada i relevantnim sektorima privrede.

- Nedostatak transparentnosti informacija o osiguranju kvaliteta.

Informacije o Komitetu za osiguranje kvaliteta nisu dostupne na zvaničnom veb-sajtu UIS, a stranica Osiguranje kvaliteta je nedovršena i ne sadrži sve ključne podatke o procesu osiguranja kvaliteta na nivou Univerziteta. Ovaj nedostatak otežava zainteresovanim stranama da steknu uvid u mehanizme i procedure osiguranja kvaliteta.

- Izostanak konkretnih prijedloga za rješavanje problema u Izvještaju o samovrednovanju.

Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina sadrži SWOT analizu, u kojoj su definisane slabosti i prijetnje. Međutim, u dokumentu nisu ponuđeni konkretni prijedlozi ili strategije za rješavanje identifikovanih izazova, što može otežati efikasno sprovođenje mjera unapređenja.

- Nepotpuno definisane mjere za ostvarenje strateških ciljeva.

Akcioni plan razvoja FPE Bijeljina 2021-2026 jasno definiše strateške ciljeve, indikatore i ciljne vrijednosti. Međutim, u dokumentu nisu precizno navedene konkretne mjere koje će biti sprovedene radi ostvarenja postavljenih ciljeva, što može otežati njihovu implementaciju i praćenje napretka.

- Ograničena uloga studenata u evaluaciji kvaliteta studijskog programa.

U okviru mehanizama kontrole kvaliteta studijskog programa, studenti ne vrše eksplicitnu procjenu kvaliteta studijskog programa u ključnim aspektima kao što su usklađenost gradiva sa ishodima učenja, relevantnost sadržaja predmeta za buduću profesiju, odnos teorijske nastave i praktičnog rada. Većina

prijedloga i preporuka za unapređenje studijskih programa dolazi iz drugih izvora, dok je učešće studenata u ovom procesu ograničeno.

- Nedovoljno uključivanje alumnista u procese unapređenja studijskog programa.

Diplomirani studenti FPE Bijeljina (alumnisti) nisu u dovoljnoj mjeri uključeni u mehanizme unapređenja kvaliteta studijskog programa. Njihove povratne informacije i iskustva mogu biti dragocjeni za evaluaciju i prilagođavanje programa potrebama tržišta rada, ali takav sistemski pristup trenutno nije razvijen u dovoljnoj mjeri.

- Specifičnosti osiguranja i kontrole kvaliteta studijskog programa Digitalna ekonomija, nisu specifično i pojedinačno definisane.

Većina dokumenata je na nivou Univerziteta ili FPE, dok se na nivou studijskih programa, posebno drugog ciklusa, nedovoljno definišu specifičnosti i karakterističnosti osiguranja i kontrole kvaliteta.

Preporuke za unapređenje:

1.1. Povećati angažovanost privrednog sektora u osiguranju kvaliteta.

Potrebno je raditi na podsticanju predstavnika organizacija i privrede da se aktivno uključe u rad Komiteta za osiguranje kvaliteta, kako bi njihovo učešće doprinijelo boljoj povezanosti studijskih programa sa potrebama tržišta rada.

1.2. Aktivirati Tim za saradnju sa privrednim sektorom.

FPE Bijeljina treba da intenzivira napore na formiranju Tim za saradnju sa privrednim sektorom i praksom, koji je zamišljen kao mehanizam za povezivanje sa realnim sektorom. Neophodno je motivisati članove ovog tima da aktivnije učestvuju u unapređenju kvaliteta studijskog programa kroz sugestije, prijedloge i analizu potreba tržišta rada.

1.3. Poboľjšati transparentnost informacija o osiguranju kvaliteta.

Osigurati dostupnost informacija o radu Komiteta za osiguranje kvaliteta, kao i o aktivnostima koje se preduzimaju u procesu osiguranja kvaliteta, putem zvaničnog veb-sajta UIS. Na stranici Osiguranje kvaliteta potrebno je omogućiti pristup ključnim dokumentima i izvještajima.

1.4. Razviti konkretne prijedloge za rješavanje identifikovanih slabosti i prijetnji.

Na osnovu analize sadržane u Izvještaju o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta, potrebno je formulisati konkretne mjere i strategije za rješavanje uočenih slabosti i odgovora na eksterne prijetnje koje mogu uticati na kvalitet studijskih programa.

1.5. Precizno definisati mjere za realizaciju strateških ciljeva FPE Bijeljina.

Akcionni plan razvoja FPE Bijeljina 2021-2026 sadrži strateške ciljeve, ali je neophodno dodatno razraditi konkretne aktivnosti i mjere koje će se preduzimati radi njihovog ostvarivanja, kako bi se osigurao jasan plan implementacije i evaluacije napretka.

1.6. Povećati motivaciju studenata za aktivno učešće u unapređenju kvaliteta.

Potrebno je raditi na podsticanju studenata da se aktivno uključe u procese unapređenja kvaliteta studijskih programa, kroz redovne diskusije, davanje prijedloga i učestvovanje u evaluacijama nastavnog procesa i organizacije studija.

1.7. Dodatno precizirati ključne aspekte osiguranja kvaliteta na nivou FPE Bijeljina i specifičnog studijskog programa Digitalna ekonomija, II ciklus.

Strateški dokumenti vezani za osiguranje kvaliteta studijskih programa donose se na nivou UIS. Preporučuje se da se specifičnosti vezane za FPE Bijeljina dodatno razrade i preciziraju u internim dokumentima Fakulteta, kako bi se osigurala jasna metodologija praćenja i unapređenja kvaliteta studijskih programa koji se ipak primarno realizuju na nivou članice Univerziteta. Osim toga, imajući u vidu specifičnost i multidisciplinarnost studijskog programa, potrebno je dodatno definisati karakterističnosti osiguranja i kontrole kvaliteta studijskog programa Digitalna ekonomija, II ciklus.

1.8. Preći sa reaktivnog na proaktivni pristup unapređenju kvaliteta studijskih programa.

FPE Bijeljina treba da zauzme proaktivnu ulogu u procesu unapređenja kvaliteta studijskih programa, umjesto da reaguje većinom na izražene nedostatke kroz rezultate studentskih anketa. Preporučuje se razvijanje mehanizama za kontinuirano unapređenje nastavnog procesa, nezavisno od povratnih informacija studenata.

1.9. Uključiti diplomirane studente (alumniste) u procese unapređenja kvaliteta.

Neophodno je ojačati ulogu diplomiranih studenata u procesima unapređenja kvaliteta studijskih programa kroz rad Alumni asocijacije. Njihovo iskustvo i povratne informacije mogu značajno doprinijeti prilagođavanju programa potrebama tržišta rada i profesionalnog razvoja.

STANDARD 1: Politika obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa

OCJENA ISPUNJENOSTI:

III

STANDARD 2: Kreiranje i usvajanje studijskih programa

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 2. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Kreiranje i usvajanje studijskih programa (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)) i standardom 1.2 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koji uključuju studente i sve zainteresovane strane. Studijski program ima jasno definisane ciljeve i svrhu sa elementima utvrđenim zakonom. Savladavanjem studijskog programa student stiče kompetencije koje su u funkciji kvalitetnog obavljanja stručne, naučne i umjetničke djelatnosti.

Zahtjev 2.1: Struktura studijskog programa

Studijski program sadrži sve elemente neophodne za realizaciju nastavnog procesa.

Zahtjev 2.2: Svrha i ciljevi studijskog programa

Studijski program ima jasno definisane ciljeve, te svrhu i ulogu u obrazovnom sistemu.

Zahtjev 2.3: Nastavni plan i program

Nastavni plan i program studijskog programa sadrži listu i strukturu obaveznih i izbornih predmeta i modula i njihov opis.

Zahtjev 2.4: Kompetencije diplomiranog studenta

Savladavanjem studijskog programa student stiče opšte i predmetno-specifične sposobnosti koje su u funkciji kvalitetnog obavljanja stručne, naučne i umjetničke djelatnosti. Opis kvalifikacije koja proizilazi iz studijskog programa mora odgovarati određenom nivou Evropskog okvira kvalifikacija i biti povezan sa standardima kvalifikacija.

Dobre strane:

Studijski program Digitalna ekonomije je u značajnoj mjeri usklađen sa naučnim i obrazovnim standardima, kao i dostignućima u oblasti digitalne ekonomije, sa naglaskom na znanja iz oblasti poslovne ekonomije i poslovne informatike. Pored toga, program je prilagođen zahtjevima srodnih naučnih disciplina, što je detaljno opisano u Elaboratu o usvajanju i izmjenama Studijskog programa. Studijski program sadrži neophodne elemente definisane u Standardima za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija. Ukupan obim studija izražen je kroz ECTS bodove u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske, pri čemu drugi ciklus studija nosi 60 ECTS bodova, dok ukupan broj bodova nakon završenog prvog i drugog ciklusa iznosi 300 ECTS bodova. Sve izmjene Studijskog programa, uključujući promjene u metodama izvođenja nastave, realizuju se u skladu sa procedurama definisanim pri njegovom usvajanju, te su usklađene sa standardima za akreditaciju. Ciljevi Studijskog programa su definisani u skladu sa potrebama tržišta rada, privrednog razvoja i okvirom kvalifikacija. Ovi ciljevi su javno dostupni na zvaničnoj internet stranici Fakulteta.

Glavni ciljevi Studijskog programa su:

- sticanje kompetencija, akademskih znanja i specifičnih praktičnih vještina potrebnih za obavljanje profesije iz oblasti digitalne ekonomije (ekonomije i informacionih tehnologija)
- osposobljavanje za efikasnu primjenu akademskih i stručnih dostignuća,
- razvoj kreativnih sposobnosti, sposobnosti kritičkog mišljenja i timskog rada, kao i razvoj komunikacije sa stručnom javnošću,
- razvijanje svijesti o potrebi permanentnog obrazovanja.

Ishodi učenja i ciljevi Studijskog programa uporedivi su u određenoj mjeri sa sličnim programima na sljedećim visokoškolskim ustanovama:

- Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski fakultet Subotica,
- Univerzitet u Kragujevcu, Ekonomski fakultet Kragujevac,
- Univerzitet u Zagrebu, Ekonomski fakultet Zagreb,
- Univerzitet u Rijeci, Ekonomski fakultet Rijeka,
- Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet Ljubljana,
- Univerzitet u Mariboru, Ekonomski fakultet Maribor,
- Univerzitet u Portu, Instituto Superior de Contabilidade e Administração do Porto (ISCAP),
- Univerzitet u Beču (napomena: u formularu se navodi Univerzitet u Beču ali se misli na Ekonomski univerzitet u Beču, tj. tkz. WU, na čiju webstranicu link koj je postavljen vodi. Riječ je o dva različita univerziteta pa je ubuduće potrebno precizirati na koji se tačno misli).

Stručna praksa je sastavni dio nastavnog plana i programa i nosi 3 ECTS boda. Studenti imaju mogućnost zamjene stručne prakse sa dva seminarska rada, koji se baziraju na praktičnim primjerima.

U skladu sa Pravilnikom o studiranju na drugom ciklusu studija, studenti su obavezni da prije prijave teme master rada objave jedan naučni ili stručni rad ali fakultet kroz naučni skup EKONBIZ omogućava studentima da ispune ovaj zahtjev i uključe se u naučnoistraživački rad. Struktura nastavnog plana i programa (raspored predmeta i modula po semestrima, fond časova za izvođenje nastave i broj ECTS bodova) dokumentovana je i dostupna na zvaničnoj internet stranici Fakulteta.

Opis svakog predmeta uključuje:

- Naziv i grupu predmeta,
- Godinu i semestar studija,
- Broj ECTS bodova,
- Ime nastavnika,
- Ciljeve predmeta i očekivane ishode učenja,
- Znanja i kompetencije koje studenti stiču,
- Preduslove za pohađanje predmeta,
- Sadržaj predmeta, literaturu, metode nastave, načine provjere znanja i sistem ocjenjivanja,
- Ishodi učenja su jasno definisani za svaki nastavni predmet kroz silabus, koristeći različite hijerarhijske nivoe učenja (razumijevanje činjenica, primjena, analiza/sinteza, vrednovanje i kreiranje). Na nivou Studijskog programa izrađena je matrica ishoda učenja, koja predstavlja sastavni dio dokumenta Nastavni plan i program.

Predmeti su klasifikovani u sljedeće grupe:

- Osnovni predmeti (22%),
- Stručni predmeti (67%),
- Usko-stručni i stručno-aplikativni predmeti (0%),
- Komplementarni predmeti (0%),
- Opšti predmeti (11%).

Lista izbornih predmeta sadrži dvostruko veći broj predmeta od broja koji studenti biraju. Sistem osiguranja akademske čestitosti uključuje i kontrolu plagijarizma, koja se primjenjuje na sve završne radove studenata. Iako se dio studijskog programa u jednoj akademskoj godini izvodio na engleskom jeziku, tokom posjete Komisije, predstavnici Fakulteta su naveli kako se Studijski program trenutno ne izvodi na stranom (engleskom) jeziku, ali da su provedene pripremne radnje kako bi se to promijenilo od sljedeće akademske godine. Naime, Fakultet je u novembru 2024. uradio dopunu studijskog programa na način da se nastava, pored srpskog, može izvoditi i na engleskom jeziku. Senat Univerziteta je 28.11.2024. donio Odluku o usvajanju dopune studijskog programa Digitalna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne

ekonomije Bijeljina (Broj odluke: 01-C-420-2-LXXVIII/24) u dijelu koji se odnosi na izvođenje nastave na engleskom jeziku, a koja će se primjenjivati od akademske 2025/2026 godine.

Slabe strane:

- Nepostojanje pojednostavljene procedure za izmjene studijskog programa

Tokom razgovora sa predstavnicima Fakulteta istaknuto je da postoji procedura izmjene studijskog programa, zbog čega se i manje izmjene u programu nerijetko moraju sprovoditi kroz cjelokupnu proceduru koja važi za kreiranje novog studijskog programa. Objašnjeno je da se čeka donošenje izmjena Zakona o visokom obrazovanju i usklađivanje odgovarajućih podzakonskih akata kako bi se omogućio efikasniji proces izmjena. Imajući u vidu dinamiku promjena oblasti vezanih za digitalnu ekonomiju, ovaj proces bi trebao biti podložan jednostavnim manjim izmjenama shodno potrebama tržišta rada i kretanjima u domenu tehnološkog napretka i promjenama u oblasti poslovne informatike.

- Nedovoljna uključenost svih zainteresovanih strana u kreiranje i izmjene Studijskog program

Proces kreiranja i izmjene Studijskog programa ne uključuje u dovoljnoj mjeri sve relevantne zainteresovane strane, uključujući privredu, javne institucije, državnu upravu, studente i alumniste. Nedostatak njihovog aktivnog učešća može uticati na usklađenost programa sa potrebama tržišta rada i društvenim zahtjevima.

- Formulacija silabusa, posebno ciljeva i ishoda učenja na nivou predmeta, kao i struktura predavača sa aspekta matičnosti, nedovoljno razrađeni kroz strukturu studijskog programa i pojedinačnih predmeta.

Tokom razgovora je uočeno da su pojedini silabusi nedovoljno precizno i jasno formulisani te da studentima nije bilo jasno (nakon čitanja silabusa) o kojem predmetu je riječ. Takođe, pojedini predavači nemaju matičnost iz pomenutih predmeta koja pripada Fakultetu poslovne ekonomije ali fakultet radi na obrazovanju kadrova kako bi se i to kroz silabuse pokrilo shodno matičnosti fakulteta na specifičnim predmetima, kako je definisano strukturom programa.

Preporuke za unapređenje:

2.1. Definirati i usvojiti proceduru manjih izmjene studijskog programa čim se steknu zakonski uslovi

Kada se ostvare zakonski preduslovi neophodno je formalno definisati i usvojiti proceduru izmjene studijskog programa, kako bi se olakšao proces unapređenja i prilagođavanja studijskog programa drugog ciklusa bez potrebe za pokretanjem kompletne procedure kao kod kreiranja novog programa što je od posebne važnosti

2.2. Povećati angažman svih zainteresovanih strana u kreiranju i reviziji Studijskog programa

Potrebno je aktivnije uključiti sve relevantne zainteresovane strane, uključujući privredne subjekte, posebno poslodavce koji ili trenutno zapošljavaju alumnije ili imaju potrebe za tim kadrom, javne institucije, državnu upravu, studente i alumniste, u proces kreiranja i revizije studijskog programa Digitalna ekonomija. Njihovo učešće može doprinjeti boljoj usklađenosti nastavnog plana sa potrebama tržišta rada i savremenim akademskim trendovima.

2.3. Precizirati detaljnije silabuse i matičnost predavača u strukturi predmeta.

Potrebno je preciznije i koristeći određene metodologije (npr. Blumova taksonomija) definisati ciljeve i ishode učenja, kako na nivou studijskog programa tako i na nivou predmeta, uz rad na povećanju nastavnika koji po matičnosti uže naučne oblasti kojoj pripada predmet, pripadajući Fakultetu poslovne ekonomije, sa naglaskom na predmete koji su usko vezani za oblast master studija Digitalna ekonomija.

STANDARD 2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa

Ocjena ispunjenosti:

IV

STANDARD 3. Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 3. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7)) i standardom 1.3 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Visokoškolska ustanova podstiče i obezbjeđuje učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta.

Dobre strane:

Na studijskom programu Digitalna ekonomija II ciklus, primjenjuju se savremene metode aktivnog učenja, sa posebnim naglaskom na angažovanost studenata. Pored teorijske nastave, značajan dio nastavnog procesa posvećen je praktičnom radu. Nastava se organizuje kroz prezentacije, rad sa specijalizovanim aplikacijama, pristup internet izvorima i zvaničnim ekonomskim bazama podataka. Dodatno, koriste se različite interaktivne metode podučavanja, uključujući: simulacije i analizu sadržaja, projekte i učenje kroz rješavanje problema i studije slučaja. Takođe, realizuju se projekti u saradnji sa Područnom privrednom komorom Bijeljina i Gradom Bijeljina kroz koje se studenti praktično pripremaju za kreiranje i pripremu poslovnih veb-sajtova. Nastavnici podstiču aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz: diskusije i timski rad, izradu i prezentaciju seminarskih radova, analizu i rješavanje realnih problema i rad na studijama slučaja. Ovakav pristup omogućava studentima veći stepen angažovanosti i razvoj kritičkog mišljenja, dok im ujedno pruža priliku da slobodno izraze svoja mišljenja i predloge.

Proces ispitivanja i ocjenjivanja studenata definišu zakonski i univerzitetski akti, čiji su detalji dostupni na zvaničnoj internet stranici. Planirani ishodi učenja na nivou Studijskog programa, kao i na nivou pojedinačnih predmeta, usklađeni su sa metodama nastave i vrednovanja ostvarenih rezultata. Ishodi učenja precizno su definisani u silabusima za svaki predmet.

Akademsko osoblje je pripremljeno i motivisano za izvođenje nastave, pri čemu se pri planiranju i prilagođavanju nastavnog procesa uzimaju u obzir rezultati studentskih anketa. Na kraju svakog semestra, studenti prvog i drugog ciklusa imaju priliku da učestvuju u anonimnim elektronskim anketama kako bi izrazili svoja mišljenja o kvalitetu nastave i nastavnog osoblja. Studenti su aktivno uključeni u rad Naučno-nastavnog vijeća Fakulteta, gdje njihovi predstavnici mogu iznijeti primjedbe, predloge i pritužbe koje se odnose na kvalitet učenja i podučavanja. Nastavno i administrativno osoblje podstiče motivisanost studenata za aktivnu ulogu u sopstvenom procesu učenja. Pored nastavnih aktivnosti, vrednuju se i vannastavne aktivnosti studenata, koje se evidentiraju u Dodatku diplomi, čime se prepoznaje njihov širi akademski i društveni angažman.

Istraživački rad predstavlja ključni segment studija drugog ciklusa. Studenti postižu značajne rezultate kroz prezentaciju svojih istraživanja na naučnim skupovima „EkonBiz“, koje organizuje Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina. Njihovo aktivno učešće i doprinos u organizaciji ovog međunarodnog skupa dodatno doprinosi razvoju istraživačkih vještina i akademskog napretka. Procedura ocjenjivanja reguliše sve aspekte evaluacije studenata, uključujući: organizaciju testova i ispita, kriterijume i metode ocjenjivanja, transparentnost postupka ocjenjivanja i prava studenata na žalbu. Univerzitetski i zakonski akti precizno definišu provjeru znanja, završni ispit i proceduru žalbi studenata, čime se osigurava objektivnost i pravičnost u procesu ocjenjivanja.

Slabe strane:

- Nedovoljno precizirani mehanizmi provjere usklađenosti ishoda učenja sa metodama podučavanja i vrednovanja

Trenutno nisu jasno definisani mehanizmi kojima bi se sistematski provjeravala usklađenost planiranih ishoda učenja sa primijenjenim metodama podučavanja i vrednovanja studenata. Odsustvo ovakvih procedura može otežati dosljedno praćenje i unapređenje nastavnog procesa.

- Ograničena primjena metoda aktivnog učenja u praksi

Fakultet u dokumentima navodi da koristi više metoda aktivnog podučavanja (npr. dijaloška nastava, istraživačke metode, simulacije, studije slučaja), ali se u realnoj praksi proces učenja i dalje u velikoj mjeri oslanja na klasična predavanja i vježbe, čime se ne iskorištavaju sve mogućnosti za unapređenje studentskog angažmana i interaktivnog učenja.

- Nepotpuna primjena povratnih informacija iz studentskih anketa

Iako postoji sistem anketiranja studenata o kvalitetu nastave, nije u potpunosti jasno koliko se dobijene povratne informacije koriste za prilagođavanje metoda podučavanja i vrednovanja ishoda učenja. Nedostatak transparentnosti u korištenju studentskih sugestija može umanjiti efikasnost ovog procesa.

- Nedostatak organizovanog sistema karijernog savjetovanja i podrške studentima

Fakultet trenutno nema strukturalno definisan i funkcionalan sistem karijernog savjetovanja, što studentima otežava pristup relevantnim informacijama o profesionalnim mogućnostima, razvoju karijere i zapošljavanju. Odsustvo specijalizovane službe ili savjetodavnog tima može dovesti do nedovoljne pripremljenosti studenata za tržište rada i smanjene povezanosti Fakulteta sa poslodavcima.

- Određenom broju studenata s kojima je razgovarano nepoznat sadržaj silabusa, ishodi učenja i veza sa slučajno odabranim predmetima

Iako postoje pripremljeni i dostupni silabusi, prisutni studenti nisu bili upoznati u potpunosti sa istim, te na osnovu slučajno odabranih silabusa nisu mogli zaključiti o kojim predmetima je riječ. Nastavnici su bili saglasni da je određen broj silabusa neprecizno formulisani i nerijetko neformulisani shodno matičnosti FPE.

Preporuke za unapređenje:

- 3.1. Uspostaviti jasne procedure za praćenje usklađenosti ishoda učenja sa metodama vrednovanja.
Potrebno je razviti sistematske mehanizme za provjeru usklađenosti planiranih ishoda učenja sa metodama podučavanja i vrednovanja. Ovo će omogućiti dosljedniju primjenu nastavnih metoda koje su prilagođene ciljevima programa i potrebama studenata.
- 3.2. Organizovati kontinuirane obuke za nastavno osoblje o savremenim metodama podučavanja.
Preporučuje se redovno organizovanje stručnih obuka za nastavno osoblje s ciljem unapređenja primjene savremenih metoda učenja, uz naglasak na pristupe koji odgovaraju zahtjevima tržišta rada i potrebama studenata.
- 3.3. Povećati transparentnost i primjenu rezultata studentskih anketa u unapređenju nastavnog procesa.
Fakultet treba uspostaviti jasan sistem analiziranja i primjene studentskih anketa, uključujući redovne izveštaje o sprovedenim poboljšanjima zasnovanim na studentskim sugestijama.
- 3.4. Povećati upotrebu digitalnih alata i interaktivnih platformi u nastavi, posebno imajući u vidu sadržaj studijskog programa Digitalna ekonomija, sa posebnim osvrtom na poslovno-informatičke predmete.
Nastavni proces treba obogatiti digitalnim platformama i interaktivnim alatima kako bi se podstakao veći nivo angažovanja studenata. Ove tehnologije mogu poboljšati efikasnost i fleksibilnost učenja te olakšati praćenje napretka studenata.
- 3.5. Ubrzati proces uspostavljanja sistema karijernog savjetovanja i podrške studentima na nivou fakulteta.
- 3.6. Preciznije pripremiti silabusu, prilagoditi ih matičnočnosti te poraditi na informisanosti studenata o sadržajima istih te jasnom vezom silabusa i ishoda učenja orijentisanim na studente.
- 3.7.

STANDARD 3. Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

Ocjena ispunjenosti:

III

STANDARD 4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 4. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje (4.1, 4.2, 4.3)) i standardom 1.4 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Upis studenata na studijski program vrši se u skladu sa zakonom, te jasnim i transparentnim kriterijumima koji uključuju provjere znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata i uspjeh u prethodnom školovanju, a u skladu sa društvenim potrebama i obezbjeđenim resursima za izvođenje programa. Ocjenjivanje studenata se vrši se neprekidnim praćenjem rada studenata.

Zahtjev 4.1: Upis studenata

Visokoškolska ustanova u skladu sa društvenim potrebama i svojim resursima upisuje studente na odgovarajući studijski program na osnovu uspjeha u prethodnom školovanju i provjere njihovog znanja, sklonosti i sposobnosti. Konkurs za upis se javno objavljuje na web stranici ustanove i u medijima.

Zahtjev 4.2: Ocjenjivanje i napredovanje studenata

Ocjenjivanje studenata se vrši se neprekidnim praćenjem rada studenata i na osnovu poena stečenih u ispunjavanju predispitnih obaveza i polaganjem ispita.

Dobre strane:

Proces upisa i napredovanja studenata u potpunosti je usklađen sa važećim zakonima i propisima, čime se obezbjeđuje transparentnost i predvidivost za buduće studente. Upis na Studijski program Digitalna ekonomija II ciklus realizuje se putem konkursa koji raspisuje Univerzitet u Istočnom Sarajevu (UIS). Konkurs se objavljuje na zvaničnoj internet stranici UIS-a i Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina, kao i u štampanim i elektronskim medijima. Pravo upisa na Studijski program imaju kandidati koji su završili prvi ciklus studija u oblasti ekonomije, u četvorogodišnjem trajanju, sa ukupno 240 ECTS bodova. Rezultati prijemnog ispita objavljuju se putem internet stranice Univerziteta, kao i na oglasnoj tabli i zvaničnoj internet stranici Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina, u rokovima predviđenim konkursom.

Postupak priznavanja ranije stečenih znanja i inostranih visokoškolskih kvalifikacija uređen je kroz:

- Pravilnik o postupku ekvivalencije ranije stečenih znanja sa novim znanjima,
- Pravilnik o postupku priznavanja stranih visokoškolskih kvalifikacija i perioda studiranja za nastavak obrazovanja na Univerzitetu u Istočnom Sarajevu.

Studenti stiču ECTS bodove polaganjem ispita, pri čemu je broj bodova za svaki predmet jasno definisan u silabusu, koji je javno dostupan na zvaničnoj internet stranici Fakulteta.

Iako se dio studijskog programa u jednoj akademskoj godini izvodio na engleskom jeziku, tokom posjete Komisije, predstavnici Fakulteta su naveli kako se Studijski program trenutno ne izvodi na stranom (engleskom) jeziku, ali da su provedene pripremne radnje kako bi se to promijenilo od sljedeće akademske godine. Naime, Fakultet je u novembru 2024. uradio dopunu studijskog programa na način da se nastava, pored srpskog, može izvoditi i na engleskom jeziku. Senat Univerziteta je 28.11.2024. donio Odluku o usvajanju dopune studijskog programa Digitalna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina (Broj odluke: 01-C-420-2-LXXVIII/24) u dijelu koji se odnosi na izvođenje nastave na engleskom jeziku, a koja će se primjenjivati od akademske 2025/2026 godine.

Nakon uspješno završenog studija, diplomirani studenti dobijaju dokument koji objašnjava stečenu kvalifikaciju, uključujući ostvarene ishode učenja, kao i informacije o kontekstu, nivou, sadržaju i statusu završenih studija. Po završetku drugog ciklusa studija, diplomirani student dobija diplomu o završenom drugom ciklusu studija na Studijskom programu Digitalna ekonomija. Uz diplomu, istovremeno se izdaje i dodatak diplomi, koji sadrži detaljne informacije o studijskom programu, ostvarenim ishodima učenja i ECTS bodovima. Ovaj dokument se ovjerava pečatom visokoškolske ustanove.

Slabe strane:

- Obavljanje stručne prakse se može izbjeći sa dva seminarska rada

Iako studenti imaju stručnu praksu ona se može izbjeći sa dva seminarska rada. Ovakav status stručne prakse može dovesti do smanjenog interesovanja studenata za praktičan rad, čime se propušta prilika za sticanje dodatnih praktičnih kompetencija i bolje povezivanje sa tržištem rada.

- Zabrinutost studenata zbog priznavanja ECTS bodova u okviru mobilnosti

Studenti su izrazili zabrinutost u vezi sa priznavanjem ECTS bodova stečenih tokom programa akademske mobilnosti. Ova nesigurnost može destimulativno uticati na njihov interes za učešće u međunarodnim razmjenama i programima mobilnosti.

Preporuke za unapređenje:

4.1. Uvođenje obavezne stručne prakse bez mogućnosti izbjegavanja prakse

Stručnu praksu na drugom ciklusu studija treba učiniti obaveznom bez mogućnosti da se praksa izbjegne kroz seminarski rad. Ovim bi se poboljšala praktična spremnost studenata i njihova povezanost sa realnim sektorom, čime bi se unaprijedile njihove profesionalne kompetencije.

4.2. Unaprijediti proces priznavanja ECTS bodova stečenih kroz programe mobilnosti

U saradnji sa Univerzitetom u Istočnom Sarajevu (UIS), potrebno je raditi na olakšavanju i pojednostavljivanju procesa priznavanja ECTS bodova stečenih kroz studentske programe mobilnosti, kako bi se podstaklo veće učešće studenata u međunarodnim akademskim razmjenama.

STANDARD 4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje

Nivo ispunjenosti zahtjeva:

IV

STANDARD 5. Ljudski potencijali

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 5. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u Bosni i Hercegovini (Ljudski potencijali (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)) i standardom 1.5 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG).

Zahtjev:

Za realizaciju studijskog programa obezbjeđeno je nastavno osoblje sa potrebnim naučnim, umjetničkim i stručnim kvalifikacijama.

Dobre strane:

Angažovanje akademskog osoblja na Fakultetu poslovne ekonomije Bijeljina sprovodi se u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Univerziteta u Istočnom Sarajevu, dok se kvalitet nastavnog kadra osigurava kroz Pravilnik o postupku i uslovima izbora akademskog osoblja Univerziteta u Istočnom Sarajevu, uključujući njegove izmjene i dopune. Ovi dokumenti su u potpunosti usklađeni sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske i drugim relevantnim pravnim aktima. Postupak izbora i angažovanja akademskog osoblja uključuje organe Fakulteta, koji iskazuju potrebe za nastavnim kadrom, dok se provjera kompetencija i kvaliteta kandidata sprovodi na nivou organa Univerziteta. Ovim procesom se osigurava upravljanje ljudskim resursima, što podrazumijeva profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje nastavnog osoblja. Ove aktivnosti direktno doprinose kontinuiranom poboljšanju kvaliteta nastave i istraživačkog rada.

Fakultet ostvaruje saradnju sa brojnim domaćim i međunarodnim visokoškolskim institucijama, kroz razmjenu nastavnog osoblja i učešće u međunarodnim projektima. Ova saradnja omogućava razvoj istraživačkih inicijativa, razmjenu akademskih iskustava i doprinosi međunarodnoj prepoznatljivosti Fakulteta. Za realizaciju Studijskog programa, Fakultet angažuje nastavno osoblje koje ispunjava kriterijume definisane u zakononskim propisima. Spisak odgovornih nastavnika i saradnika, uključujući informacije o njihovim izborima u akademska zvanja, dostupan je na internet stranici Fakulteta. Opterećenje nastavnog osoblja, kako za nastavnike u punom tako i u nepunom radnom odnosu, prikazano je u listi odgovornih nastavnika i saradnika koja je dostavljena. Po potrebi se angažuju i nastavnici sa drugih članica UIS-a i drugih visokoškolskih ustanova. Ukupan broj stalno zaposlenih nastavnika dovoljan je za pokriće ukupnog broja sati nastave na Studijskom programu (pokrivenost preko 80%), a u skladu s propisanim opterećenjem nastavnika i smjericama (smjernice 5.1.3., 5.1.4. standard 5 – Standardi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija) koje reguliraju maksimalno opterećenje nastavnika s punim i nepunim radnim vremenom.

Fakultet kontinuirano ulaže u razvoj ljudskih resursa, kako je predviđeno Akcionim planom Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina 2021-2026. Prije početka svake akademske godine, nadležne katedre predlažu listu odgovornih nastavnika i saradnika, koju nakon razmatranja usvaja Naučno-nastavno vijeće (NNV) Fakulteta i prosljeđuje Senatu UIS na konačno odobrenje i objavljivanje na internet stranici UIS. Fakultet podržava profesionalni razvoj nastavnog osoblja kroz:

1. sufinansiranje školovanja na drugom i trećem ciklusu studija,
2. učešće na domaćim i međunarodnim naučnim konferencijama,
3. akademsku razmjenu kroz ugovore o međunarodnoj saradnji,
4. izdavačku djelatnost (udžbenici, monografije, naučni časopisi, zbornici radova).

Fakultet svake godine organizuje naučni skup EKONBIZ, nakon čega se izdaje Zbornik radova, dostupan na internet stranici: <http://www.ekonbiz.ues.rs.ba/ojs/index.html> a izdaje se i naučni časopis Novi ekonomist gdje zaposleni mogu objavljivati svoje radove.

Iako se dio studijskog programa u jednoj akademskoj godini izvodio na engleskom jeziku, tokom posjete Komisije, predstavnici Fakulteta su naveli kako se Studijski program trenutno ne izvodi na stranom (engleskom) jeziku, ali da su provedene pripremne radnje kako bi se to promijenilo od sljedeće akademske godine. Naime, Fakultet je u novembru 2024. uradio dopunu studijskog programa na način da se nastava, pored srpskog, može izvoditi i na engleskom jeziku. Senat Univerziteta je 28.11.2024. donio Odluku o usvajanju dopune studijskog programa Digitalna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina (Broj odluke: 01-C-420-2-LXXVIII/24) u dijelu koji se odnosi na izvođenje nastave na engleskom jeziku, a koja će se primjenjivati od akademske 2025/2026 godine.

Slabe strane:

- Prekomjerno opterećenje nastavom nastavnog osoblja
Nastavnici sa maksimalnim opterećenjem nastavom nemaju dostupno vrijeme za naučnoistraživački rad, međunarodnu saradnju, objavljivanje radova i učešće u naučnim projektima.
- Nedostatak institucionalne podrške za stručno usavršavanje administrativnog i pomoćnog osoblja
Ograničene mogućnosti za stručno usavršavanje administrativnog i pomoćnog osoblja mogu negativno uticati na razvoj njihovih vještina i efikasnost u radu. Osoblje biblioteke nije bilo upoznato sa nekim od osnovnih citatnih baza što je samo primjer koji dokazuje potrebu ulaganja u administrativno osoblje.
- Doktorski studij za asistente nije u potpunosti finansiran
Fakultet djelimično finansira doktorski studij za stalno zaposlene asistente, ali ne postoji rješenje za njegovo potpuno finansiranje.

Preporuke za unapređenje:

5.1. Optimizirati raspodjelu nastavnog opterećenja

Smanjiti opterećenje nastavnika kroz bolju raspodjelu nastavnih i administrativnih obaveza, kao i angažovanjem dodatnih nastavnika.

5.2. Razviti i implementirati program kontinuiranog stručnog usavršavanja administrativnog i pomoćnog osoblja

Fakultet treba da uspostavi sistematski pristup profesionalnom razvoju administrativnog i pomoćnog osoblja, uključujući redovne obuke, seminare i radionice u skladu sa njihovim radnim zadacima. Dodatni fokus treba staviti na osposobljavanje osoblja biblioteke za rad sa citatnim bazama i digitalnim alatima, kako bi se poboljšala podrška nastavnom i istraživačkom radu. Takođe, preporučuje se uvođenje mehanizama za evaluaciju potreba za dodatnom edukacijom, kao i saradnja sa drugim visokoškolskim institucijama i relevantnim organizacijama u cilju razmjene znanja i dobre prakse.

5.3. Uspostaviti sistem nagrađivanja za naučnoistraživački rad

Uvesti nagrađivanje nastavnika za naučnoistraživačke rezultate u skladu sa finansijskim mogućnostima Fakulteta.

5.4. U skladu s mogućnostima, raditi na povećanju finansijske podrške za doktorske studije asistenata, posebno u domenu poslovne informatike kao ključne oblasti master studija Digitalna ekonomija.

U skladu sa finansijskim mogućnostima, Fakultet treba da radi na pronalaženju rješenja za potpuno finansiranje doktorskih studija za asistente, posebno kod izgradje vlastitog kadra iz domena poslovne informatike kao ključne oblasti za studij Digitalne ekonomije.

STANDARD 5. Ljudski potencijali

OCJENA ISPUNJENOSTI:

III

STANDARD 6. Resursi i finansiranje

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 6. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Resursi i finansiranje (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5)) i standardom 1.6 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Za izvođenje studijskog programa obezbjeđuju se odgovarajući ljudski, prostorni, tehničkotehnoški, bibliotečki i drugi resursi koji su primjereni karakteru studijskog programa i predviđenom broju studenata.

Dobre strane:

Fakultet raspolaže adekvatnim prostornim kapacitetima i opremljenim kabinetima, koji omogućavaju kvalitetno izvođenje nastave. Ovi prostori ispunjavaju potrebne standarde za efikasno izvođenje nastave, pružajući studentima i nastavnicima optimalne uslove za rad i učenje. Analize fizičkih resursa za Studijski program Digitalna ekonomija sprovode se svake godine kroz redovne izvještaje o samovrednovanju, kao i tokom godišnjeg popisa imovine. Ove analize obuhvataju ocjenu raspoloživih fizičkih resursa u skladu sa kriterijumima propisanim zahtjevima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa, čime se osigurava adekvatna opremljenost i infrastruktura za kvalitetno obrazovanje studenata. Implementacija ovog sistema omogućila je lakši pristup literaturi, bržu pretragu i efikasnije upravljanje bibliotečkim materijalima. Fakultet posjeduje odgovarajuće prostorne, tehničko-tehnološke i bibliotečke resurse, prilagođene potrebama studijskog programa. Detaljan pregled prostornih kapaciteta dostavljen je Komisiji na uvid a dio istih je prikazan tokom posjete. Biblioteka raspolaže sa najmanje 5 bibliotečkih jedinica po predmetu, koje su relevantne za izvođenje studijskog programa, dok je ukupan broj bibliotečkih jedinica 4.051. Fakultet svake godine nabavlja nova izdanja udžbenika i stručne literature, koristeći planirana finansijska sredstva i sredstva iz studentskih članarina. Dodatni bibliotečki materijali obezbjeđuju se kroz donacije nastavnika Fakulteta i drugih autora.

Slabe strane:

- Biblioteka nije uključena u COBISS.RS

Iako Fakultet koristi COBISS+ sistem, biblioteka još uvijek nije u potpunosti integrisana u COBISS.RS, što ograničava pristup objedinjanim bibliotečkim resursima.

- Nedostatak računara u čitaonici

Čitaonica nije opremljena računarima, što može otežati studentima pristup digitalnim izvorima i naučnoj literaturi.

- Ograničen pristup relevantnim naučnim bazama podataka

Fakultet nema pristup dovoljnim referentnim naučnim bazama i časopisima, što može negativno uticati na nastavni proces i naučnoistraživački rad nastavnog osoblja i studenata.

- Fakultet nema uspostavljenu digitalnu biblioteku

Fakultet trenutno nema razvijenu infrastrukturu za kreiranje i održavanje digitalne biblioteke, što može ograničiti i otežati dostupnost elektronskih izvora.

- Nedovoljna iskorišćenost institucionalne povezanost sa drugim naučnim i obrazovnim institucijama za razmjenu bibliotečkih resursa.

Fakultet nedovoljno iskorištava institucionalnu povezanost sa drugim univerzitetima i naučnim institucijama u domenu razmjene bibliotečkih resursa, što ograničava pristup dodatnim bibliotečkim izvorima i naučnoj literaturi.

- Nepostojanje sistematskog pristupa u planiranju tehnološkog osavremenjivanja

Fakultet nema redovno sprovedenu evaluaciju stanja softvera i hardvera, što može dovesti do korišćenja zastarjele tehnologije i negativno uticati na kvalitet izvođenja nastave, posebno u oblastima digitalne ekonomije.

Preporuke za unapređenje:

6.1. Ubrzati proces integracije biblioteke u COBISS.RS

Fakultet treba da preduzme neophodne korake kako bi ubrzao uključivanje bibliotečkog fonda u COBISS.RS, čime bi se studentima i nastavnom osoblju omogućio lakši pristup relevantnim bibliotečkim resursima.

6.2. Opremiti čitaonicu računarima

U cilju unapređenja uslova za učenje i istraživanje, čitaonica treba biti opremljena računarima koji bi omogućili studentima pristup digitalnim bazama podataka i naučnoj literaturi.

6.3. Obezbijediti, u skladu s mogućnostima, širi pristup naučnim bazama i referentnim časopisima

Fakultet treba da ispita mogućnost pretplate na relevantne naučne baze podataka i časopise, kako bi unaprijedio pristup izvorima potrebnim za nastavu i naučnoistraživački rad.

6.4. Razmotriti uspostavljanje digitalne biblioteke

Pored klasičnih bibliotečkih izvora, preporučuje se razvoj digitalne biblioteke, gdje bi studenti i nastavnici imali lakši pristup elektronskim knjigama, časopisima i arhiviranim naučnim radovima.

6.5. Povećati saradnju sa naučnim institucijama u cilju razmjene bibliotečkih resursa

Fakultet bi trebalo dodatno da jača saradnju sa drugim univerzitetima i naučnim institucijama, kako bi omogućio razmjenu bibliotečkih resursa i pristup dodatnim izvorima naučne literature.

6.6. Razmotriti periodično potrebu za osavremenjivanjem hardvera i softvera za nastavu.

Imajući u vidu suštinu studijskog programa Digitalna ekonomija, uvesti praksu redovne provjere potrebe sa osavremenjivanjem softvera i hardvera koji se koriste za izvođenje nastave na studijskom programu.

KRITERIJUM 6: Resursi i finansiranje

Ocjena ispunjenosti:

IV

STANDARD 7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 7. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Upravljanje informacijama o studijskim programima (7.1, 7.2)) i standardom 1.7 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i obrađuje informacije o svim aspektima studijskih programa.

Dobre strane:

Fakultet koristi integrisani informacioni sistem (IS) Univerziteta u Istočnom Sarajevu (UIS), koji omogućava sistematsko prikupljanje, analizu i obradu podataka o svim aspektima Studijskog programa, u cilju njegovog kontinuiranog unapređenja. Ovaj sistem koristi se na nivou cijelog UIS-a, uključujući i Fakultet, čime se obezbjeđuje standardizovano vođenje evidencija i praćenje ključnih indikatora kvaliteta obrazovanja. IS UIS omogućava analizu različitih aspekata Studijskog programa, uključujući:

- broj upisanih, ispisanih i diplomiranih studenata,
- prolaznost i prohodnost studenata kroz godine studija,
- efikasnost studiranja,
- strukturu studenata prema statusu (redovni, vanredni), načinu finansiranja i uspješnosti,
- poređenje podataka sa prethodnim akademskim godinama.

Pored studentskih podataka, IS UIS omogućava i analizu akademskog i administrativnog osoblja, uključujući:

- broj i starosnu strukturu nastavnog kadra,
- podatke o odnosu broja nastavnika i studenata,
- odnos između stalno zaposlenih i gostujućih nastavnika,
- evidenciju podataka iz studentskih anketa i drugih mehanizama povratnih informacija.

IS UIS ima razvijen podsistem za evidenciju nastavnog kadra, koji omogućava ažuriranje podataka o angažmanu nastavnika po predmetima, što studentska služba Fakulteta redovno ažurira. Podaci o zaposlenima su dostupni i ažuriraju se na zvaničnoj internet stranici Fakulteta i UIS. U okviru godišnjeg samovrednovanja i ocjene kvaliteta Studijskog programa, IS UIS omogućava analizu podataka o:

- akademskom osoblju (godine starosti, dinamika zapošljavanja, broj nastavnika i saradnika po Studijskom programu, izbori u zvanje kroz godine),
- nastavnicima u stalnom, dopunskom i honorarnom radnom odnosu,
- nenastavnom i administrativnom osoblju,
- broju studenata na Studijskom programu u proteklih pet akademskih godina,
- ukupnim podacima o Studijskom programu.

Fakultet takođe koristi elektronske studentske ankete, koje omogućavaju prikupljanje podataka o:

- kvalitetu nastavnog procesa,
- organizaciji studija,
- stručnosti i angažovanju nastavnog osoblja,
- fizičkim resursima Fakulteta,
- radu administrativnih službi.

Podaci iz anketa analiziraju se na organima Fakulteta, a rezultati se koriste za pokretanje mjera usmjerenih na poboljšanje kvaliteta nastave i usluga Fakulteta. Pored studentskih i nastavnih podataka, IS UIS omogućava prikupljanje i analizu podataka o:

- organizacionim jedinicama Fakulteta,
- izborima u akademska zvanja,
- stručnoj spremi i obrazovanju nastavnog osoblja,
- profesionalnom razvoju i stručnoj nadogradnji,
- funkcijama na Univerzitetu,
- naučnim projektima i članstvima u stručnim udruženjima,
- radnom iskustvu i stažu zaposlenih.

Sistem automatski izračunava radni staž svakog zaposlenog na osnovu podataka iz radne knjižice.

Slabe strane:

- Nedovoljna formalizacija procedura za prikupljanje povratnih informacija od diplomiranih studenata, alumnista i poslodavaca

Iako Informacioni sistem UIS omogućava analizu različitih podataka, ne postoji dovoljno formalizovan i integrisan mehanizam za prikupljanje i obradu povratnih informacija od diplomiranih studenata, alumnista i poslodavaca, što otežava kontinuirano prilagođavanje Studijskog programa potrebama tržišta rada.

- Nedovoljna iskorišćenost podataka iz informacionog sistema za strateško planiranje

Podaci koji se prikupljaju putem IS UIS nisu u dovoljnoj mjeri korišćeni za optimizaciju nastavnog procesa i efikasnije planiranje upisnih kampanja, čime bi se dodatno poboljšala organizacija studija i privukao veći broj kvalitetnih kandidata.

- Nedostatak tehničke podrške i institucionalnog okvira za implementaciju modula za praćenje karijernih puteva alumnista

Fakultet nema razvijen sistem za kontinuirano prikupljanje i ažuriranje podataka o zaposlenosti diplomiranih studenata.

- Ograničena efikasnost i odzivnost studentskih anketa

Iako se studentske ankete redovno sprovode, njihov obuhvat i detaljnost nisu dovoljno razvijeni, a studenti često nisu motivisani da aktivno učestvuju u procesu evaluacije. Takođe, nedostatak jasne povratne informacije o primjeni rezultata anketa može smanjiti njihovu efikasnost u unapređenju nastavnog procesa.

- Ograničena zainteresovanost alumnista i poslodavaca za kontinuiranu saradnju sa Fakultetom

Fakultet nema redovno uspostavljene mehanizme za interakciju sa bivšim studentima i privrednim sektorom, a bez jasno definisanih benefita, alumnisti i poslodavci mogu pokazati slab interes za učešće u sastancima i okruglim stolovima.

Preporuke za unapređenje:

7.1. Unaprijediti i kroz IS UIS integrisati procedure za prikupljanje povratnih informacija od diplomiranih studenata, alumnista i poslodavaca

Potrebno je razviti sistematski i integrisan pristup u prikupljanju i analizi povratnih informacija od diplomiranih studenata, alumnista i poslodavaca, kako bi se Studijski program kontinuirano prilagođavao potrebama tržišta rada.

7.2. Efikasnije koristiti podatke iz informacionog sistema za strateško planiranje

Fakultet treba iskoristiti podatke iz IS UIS za optimizaciju upisnih kampanja i poboljšanje nastavnog procesa, kako bi se privukao veći broj kvalitetnih kandidata i unaprijedila organizacija nastave.

7.3. Razviti poseban modul u informacionom sistemu za praćenje karijernih puteva diplomiranih studenata
Preporučuje se kreiranje modula u IS UIS koji bi omogućio dugoročnu evidenciju i analizu zaposlenosti diplomiranih studenata, kako bi Fakultet mogao bolje pratiti profesionalni razvoj svojih alumnista i prilagođavati nastavne sadržaje realnim potrebama tržišta rada.

7.4. Povećati učestalost i detaljnost studentskih anketa, razmotriti i mogućnost dodatnih istraživanja.

Potrebno je proširiti upitnike studentskih anketa i povećati njihov obuhvat kako bi se dobila što preciznija povratna informacija o svim aspektima kvaliteta obrazovnog procesa.

7.5. Uspostaviti redovne sastanke sa alumnistima i poslodavcima u cilju dobijanja povratnih informacija

Fakultet treba organizovati periodične sastanke i okrugle stolove sa bivšim studentima tj. alumnijima i predstavnicima poslodavaca, kako bi direktno prikupio korisne informacije za unapređenje Studijskog programa i bolje povezivanje sa privredom. To se može i dopunski istražiti upotrebom digitalnih alata.

STANDARD 7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

STANDARD 8. Informisanje javnosti o studijskim programima

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 8. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Informisanje javnosti o studijskim programima (8.1)) i standardom 1.8 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Visokoškolska ustanova objektivno i pravovremeno informiše javnost ažurnim informacijama o svim aspektima rada studijskih programa.

Dobre strane:

Fakultet koristi zvaničnu internet stranicu, na kojoj se redovno objavljuju informacije na jednom od jezika konstitutivnih naroda BiH (srpski – ćirilica i latinična verzija) i engleskom jeziku. Na internet stranici (<http://www.fpe.ues.rs.ba>) dostupne su informacije o svim studijskim programima, akademskim zvanjima koja se stiču završetkom školovanja, ciljevima i ishodima učenja na nivou Studijskog programa, nastavnim planovima i programima sa brojem ECTS bodova i silabusima predmeta.

Fakultet objedinjuje informacije za buduće studente u studentskom vodiču (Informatoru), koji je u elektronskom obliku dostupan na internet stranici Fakulteta. Takođe, priprema flajere, postere i brošure sa informacijama o upisu, studiranju i studijskim programima. Ovi materijali se štampaju na srpskom jeziku i distribuiraju potencijalnim studentima, kako bi ih zainteresovali za upis. Pored pisanih materijala, Fakultet priprema i video sadržaje, koji su dostupni na zvaničnim Facebook i Instagram stranicama.

U cilju pripreme studenata za prijemni ispit, Fakultet izdaje skripte sa riješenim zadacima, koje predstavljaju osnovnu literaturu i dodatnu pomoć kandidatima pri pripremi za upis. Najmanje jednom godišnje Fakultet organizuje „Dan otvorenih vrata“, gdje zainteresovani učenici, njihovi nastavnici i roditelji mogu dobiti detaljne informacije o upisu i studiranju. Na internet stranici Fakulteta (<http://www.fpe.ues.rs.ba/nastavni-kadar.html>) dostupni su podaci o nastavnicima i saradnicima, uključujući njihove biografije, izbore u akademika zvanja i reference. Dio informacija na internet stranici Fakulteta dostupan je na engleskom jeziku. Takođe, nastavni planovi i programi, zajedno sa silabusima za svaki predmet, dostupni su na engleskom jeziku na internet stranici za sve studijske programe drugog ciklusa.

Na nivou Univerziteta u Istočnom Sarajevu usvojeni su strateški dokumenti za komunikaciju sa javnošću, uključujući Politiku komunikacije s javnošću (2017) i Strategiju komunikacije s javnošću, koja je sastavni dio Strategije razvoja Univerziteta za period 2021–2026. Ova strategija usklađena je sa strateškim i operativnim ciljevima UIS-a, čime se obezbjeđuje koordinisan i planiran pristup komunikaciji sa zainteresovanim stranama. Cilj strategije je poboljšanje javnog imidža UIS-a, promocija akademskih aktivnosti i programa, kao i redovno informisanje javnosti o rezultatima rada i budućim planovima Univerziteta. Takođe, strategija naglašava značaj izgradnje povjerenja i partnerstva sa zajednicom, medijima, studentima i drugim akterima u obrazovnom sektoru. Na osnovu ovih strateških smjernica, Fakultet aktivno informiše javnost o svim pitanjima vezanim za izvođenje studijskih programa, akademska dostignuća i međunarodne aktivnosti.

Slabe strane:

- Nepraktičan prikaz silabusa na internet stranici

Pri otvaranju silabusa za određeni predmet (na srpskom i engleskom jeziku), otvara se kompletan kurikulum sa silabusima svih predmeta na datom studijskom programu, što otežava pretragu i pregled informacija za konkretan predmet.

- Nedostatak ključnih sadržaja za međunarodne studente na engleskoj verziji internet stranice

Engleska verzija internet stranice ne sadrži dovoljno detaljnih informacija za međunarodne studente, uključujući podatke o predmetima dostupnim na engleskom jeziku, detalje o programima razmjene, stipendijama, prijavnim procedurama i drugim relevantnim resursima.

- Nepovezanost javnih istraživačkih profila nastavnog osoblja na stranici fakulteta

Iako su na web stranici UIS, korištenjem eNIR kartona javno objavljeni podaci o naučno-istraživačkom radu nastavnika, to nije slučaj s web stranicom Fakulteta. Internet stranica Fakulteta ne sadrži poveznice ka javnim akademskim profilima nastavnog osoblja, kao što su Google Scholar, ORCID, WoS ResearcherID, Scopus Author ID, ResearchGate i druge relevantne baze. Određen broj nastavnika i na eNIR kartonima nema povezane profile (nije poznato da li nisu navedeni ili uopšte nisu kreirani).

- Nedovoljna upotreba multimedijalnih i interaktivnih sadržaja u promociji studijskih programa

Fakultet se primarno oslanja na tradicionalne metode informisanja, dok su video materijali, interaktivni vodiči i digitalni promotivni resursi ograničeni ili nedovoljno razvijeni. Ovo može smanjiti vidljivost studijskih programa i otežati privlačenje novih studenata, posebno onih koji preferiraju vizuelne i interaktivne formate sadržaja.

- Nejasna organizacija i otežan pristup ključnim informacijama na internet stranici

Informacije o upisu, akademskim aktivnostima i strukturi studijskih programa nisu dovoljno jasno razvrstane, a pretraga konkretnih podataka može biti otežana zbog neintuivne navigacije i nedostatka filtriranih prikaza.

Preporuke za unapređenje:

- a. Razdvojiti silabuse po predmetima na internet stranici

Na srpskoj i engleskoj verziji internet stranice Fakulteta potrebno je prilagoditi prikaz silabusa, tako da se pri odabiru određenog predmeta prikazuje isključivo silabus tog predmeta, a ne cijeli kurikulum.

- b. Ažurirati englesku verziju internet stranice sa detaljnim informacijama za međunarodne studente

Na engleskoj verziji internet stranice Fakulteta potrebno je dodati:

informacije o predmetima dostupnim na engleskom jeziku,

detalje o programima razmjene,

informacije o stipendijama za strane studente,

uputstva za prijavne procedure,

vodiče i resurse korisne za međunarodne studente.

- c. Povezati javne naučne profile akademskog osoblja sa internet stranicom Fakulteta

Pored toga što postoje UIS eNIR kartoni nastavnika, uspostaviti direktne linkove ka Google Scholar, ORCID, Scopus, ResearchGate i drugim platformama na profilima nastavnika na stranici Fakulteta kako bi se poboljšala vidljivost i prepoznatljivost nastavnika u međunarodnim akademskim mrežama. Dodatno, tamo gdje nastavnici nemaju specifične profile (npr. WoS ResearcherID), podsticati nastavnike da iste kreiraju sa jasnom afilijacijom ka visokoškolskoj ustanovi.

- d. Povećati promociju studijskih programa kroz dodatne multimedijalne sadržaje

Fakultet treba da razvija dodatne video materijale i interaktivne vodiče kako bi studentima olakšao pristup informacijama o studijskim programima, akademskim aktivnostima i mogućnostima za razmjenu.

- e. Optimizovati način objavljivanja informacija o upisu i akademskim aktivnostima

Informacije o upisu i akademskim aktivnostima potrebno je učiniti vidljivijim na internet stranici, kroz jasno definisane kategorije i lako dostupne linkove, kako bi studenti, profesori i međunarodni partneri lakše dolazili do ključnih informacija.

STANDARD 8. Informisanje javnosti o studijskim programima

OCJENA ISPUKJENOSTI:

IV

STANDARD 9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 9. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa (9.1, 9.2, 9.3, 9.4)) i standardom 1.9 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Uspostavljene su procedure za periodično vrednovanje, unapređenje i prestrukturiranje studijskih programa koje uključuju mišljenja studenata i drugih zainteresiranih strana. Vodi se računa o usklađenosti sa savremenim svjetskim tokovima i stanjem struke, nauke i umjetnosti u odgovarajućem obrazovno-naučnom, odnosno umjetničko-obrazovnom polju i uporedivošću sa sličnim programima na inostranim visokoškolskim ustanovama, a posebno u okviru Evropskog prostora visokog obrazovanja.

Dobre strane

Univerzitet u Istočnom Sarajevu (UIS) i Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina (FPE Bijeljina) redovno sprovode evaluaciju nastavnog plana, studijskog programa i nastavnog procesa putem studentskih anketa, analiza i godišnjih izvještaja o samovrednovanju. Povratne informacije dobijene kroz ove procese koriste se za unapređenje studijskih programa, njihovo prilagođavanje potrebama tržišta rada i obezbjeđenje kvaliteta kroz univerzitetske i fakultetske komisije.

FPE Bijeljina prati i analizira ključne pokazatelje kvaliteta, uključujući mobilnost i zapošljivost diplomiranih studenata, uz evaluaciju akcionog plana internacionalizacije. Rezultati vrednovanja koriste se za poboljšanje studijskih programa i unapređenje nastavnog kadra. Arhiva studentskih anketa dostupna je na zvaničnoj internet stranici UIS.

Iako je u Izvještaju o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskog programa navedeno kako Fakultet trenutno nema imenovanu kontakt osobu za međunarodnu saradnju, te da nema ni uspostavljenu kancelariju za međunarodnu saradnju (Standard 9.6., stranica 77), naknadno je dostavljena dokumentacija i odluka o imenovanju kontakt osobe za međunarodnu saradnju koja u koordinaciji s Kancelarijom za međunarodnu saradnju Univerziteta i međunarodnim partnerskim institucijama radi na realiziranju i unapređenju međunarodne saradnje Fakulteta (Odluka broj: 580-02/23 od 25.09.2023.)

Slabe strane

- Nepostojanje jasne metodologije i indikatora za praćenje implementacije preporuka za modernizaciju

Fakultet nema jasno definisanu metodologiju i pokazatelje na osnovu kojih bi se sistematski pratila primjena preporuka za modernizaciju studijskog programa. Takođe, ne postoji kontinuirano praćenje inovacija i unapređenja sličnih programa na drugim visokoškolskim ustanovama u zemlji i inostranstvu.

- Ograničena saradnja sa alumnistima, privrednim sektorom i javnim institucijama

Nedovoljna saradnja Fakulteta sa diplomiranim studentima (alumnistima), privrednim subjektima i javnim institucijama otežava prilagođavanje studijskih programa potrebama tržišta rada i umanjuje mogućnost dobijanja povratnih informacija korisnih za kontinuirano unapređenje nastavnih sadržaja.

Preporuke za unapređenje

9.1. Razviti sistemsku metodologiju i indikatore za praćenje modernizacije Studijskog programa

Fakultet treba da uspostavi jasnu metodologiju i indikatore za praćenje implementacije preporuka za modernizaciju studijskog programa, kako bi se osiguralo njegovo kontinuirano usklađivanje sa savremenim akademskim trendovima. Takođe, potrebno je redovno pratiti inovacije u obrazovnim institucijama u zemlji i inostranstvu kako bi se povećala konkurentnost i relevantnost studijskih programa

9.2. Povećati saradnju sa alumnistima, privrednim sektorom i javnim institucijama

Fakultet treba da aktivnije sarađuje sa diplomiranim studentima, poslovnim sektorom i javnim institucijama, kako bi omogućio ažuriranje i prilagođavanje studijskih programa potrebama tržišta rada. Pored toga, kontinuirana saradnja sa ovim akterima može obezbijediti korisne povratne informacije za dalji razvoj nastavnog plana i programa.

KRITERIJUM 9: Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa

OCJENA ISPUNJENOSTI:

IV

STANDARD 10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 10. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Mobilnost akademskog osoblja i studenata (10.1, 10.2, 10.3))

Zahtjev:

Na studijskom programu se promovise i unapređuje mobilnost akademskog osoblja i studenata.

Dobre strane:

Mobilnost studenata i nastavnog osoblja predstavlja jedan od ključnih prioriteta Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina (FPE Bijeljina) i Univerziteta u Istočnom Sarajevu (UIS), što je jasno definisano u Strategiji internacionalizacije 2018–2023. Mobilnost nastavnog osoblja realizuje se kroz međunarodne projekte i programe razmjene, u skladu sa relevantnim pravilnicima. Informacije o dostupnim programima redovno se objavljuju na zvaničnoj internet stranici Fakulteta.

FPE Bijeljina učestvuje u Erasmus+ projektima, omogućavajući akademskom i administrativnom osoblju studijske posjete stranim visokoškolskim institucijama (naveden primjer razmjene sa Portugalom od strane predstavnika FPE). Mobilnost studenata garantovana je Statutom UIS-a i regulisana zakonima i pravilnicima, uz obavezu priznavanja stečenih ECTS bodova. Razmjena se sprovodi putem bilateralnih sporazuma i Erasmus+ ICM programa. UIS kontinuirano jača kapacitete za međunarodnu saradnju i mobilnost kroz različite projekte i finansijske izvore, uključujući međunarodne fondove, državne konkurse i sredstva diplomatskih predstavništava.

Slabe strane:

- Nedovoljno razvijena mobilnost studenata, nastavnog i administrativnog osoblja

Mobilnost nastavnog, administrativnog osoblja i studenata nije dovoljno razvijena. Dosadašnja Erasmus+ razmje na studenata uglavnom je bila jednosmjerna, pri čemu su program koristili samo strani studenti koji dolaze na FPE Bijeljina, dok domaći studenti nisu ostvarili značajnije učešće u programima mobilnosti.

- Ograničena uključenost studenata FPE Bijeljina u Erasmus+ programe

Studenti FPE Bijeljina do sada nisu aktivno učestvovali u Erasmus+ razmjeni zbog:

- neusklađenosti njihovog studijskog programa sa programima stranih visokoškolskih institucija,
- straha od produženja studija zbog problema sa priznavanjem predmeta,
- nesigurnosti u poznavanje engleskog jezika,
- nedovoljnog broja prijava za međunarodne projekte koji uključuju komponentu mobilnosti.

- Nedostatak promotivnih sadržaja i svjedočanstava učesnika mobilnosti

Za razliku od UIS-a, FPE Bijeljina ne objavljuje redovno iskustva i priče učesnika programa mobilnosti. Informacije o stipendijama i programima razmjene objavljuju se u rubrici vijesti gdje brzo postaju manje vidljive zbog učestalih ažuriranja drugih obavještenja.

Preporuke za unapređenje:

10.1. Povećati vidljivost i promociju programa mobilnosti

Fakultet treba da aktivnije promovise programe mobilnosti kroz informativne sesije, radionice i događaje, gdje bi studenti i nastavno osoblje mogli dobiti detaljne informacije o dostupnim mogućnostima razmjene.

Pored toga, korisno je organizovati susrete sa bivšim učesnicima mobilnosti, koji bi podijelili svoja iskustva i motivisali buduće kandidate.

10.2. Podsticati uspostavljanje novih bilateralnih sporazuma sa stranim institucijama

Kako bi se povećala mogućnost razmjene studenata i osoblja, potrebno je nastaviti sa sklapanjem bilateralnih sporazuma sa većim brojem međunarodnih univerziteta. Time bi se proširio izbor partnerskih institucija i olakšala mobilnost studenata kroz priznavanje predmeta i stečenih ECTS bodova.

10.3. Redovno objavljivati iskustva i priče učesnika mobilnosti

Na internet stranici Fakulteta, kao i na društvenim mrežama, potrebno je redovno objavljivati svjedočanstva studenata i nastavnog osoblja koji su učestvovali u međunarodnim razmjenama. Na taj način, zainteresovani kandidati mogu dobiti bolji uvid u proces mobilnosti, koristi koje ona donosi i praktične savjete za prijavu.

10.4. Poboľjšati dostupnost informacija o međunarodnim stipendijama i programima razmjene

Preporučuje se kreiranje posebne rubrike na internet stranici Fakulteta posvećene međunarodnim stipendijama i programima mobilnosti, koja bi bila lako dostupna i redovno ažurirana. Ovim bi se omogućilo studentima i nastavnom osoblju da na jednom mjestu pronađu sve relevantne informacije.

10.5. Uvesti sistem pravovremenog obavješćavanja zainteresovanih kandidata

Fakultet bi trebao da uspostavi sistem obavješćavanja putem e-maila i društvenih mreža i na druge dostupne načine, kako bi studenti i osoblje pravovremeno dobijali informacije o otvorenim konkursima, rokovima za prijavu i mogućnostima učešća u programima mobilnosti.

STANDARD 10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata

Ocjena ispunjenosti:

III

3.2 Preporuka za akreditaciju

Nakon uvida u kompletnu dostavljenu dokumentaciju, posjete visokoškolskoj ustanovi i analiziranja svih dokumenata, procedura i načina funkcionisanja visokoškolske ustanove i studijskog programa **Digitalna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina**, te sprovođenja postupka ocjenjivanja, utvrđen je sljedeći nivo ispunjenosti zahtjeva standarda i kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija:

STANDARDI	NIVO ISPUNJENOSTI
1. Politika obezbjeđivanja kvaliteta studijskih programa	III
2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa	IV
3. Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta	III
4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje	IV
5. Ljudski potencijali	III
6. Resursi i finansiranje	IV
7. Upravljanje informacijama o studijskim programima	IV
8. Informisanje javnosti o studijskim programima	IV
9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa	IV
10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata	III

Na osnovu ukupne ocjene kvaliteta Komisija stručnjaka daje preporuku Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske da, u skladu sa Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa studijskom programu **Digitalna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina** Univerziteta u Istočnom Sarajevu izda rješenje o akreditaciji na pet godina.

Članovi Komisije:

Prof. dr Dražena Gašpar
stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik

Prof. dr Branka Topić-Pavković
stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član

Doc. dr Valentina Vukmirović
Međunarodni stručnjak, član

Doc. dr Ljubiša Mičić
stručnjak iz reda privrede i prakse, član

Ivan Dodig
Student, član

